

Enerji Verimliliği Yatırımlarına Yönelik Olarak 5.Bölge Teşviğinin Uygulanmasına İlişkin TÜSİAD Önerisi

- Orijinal Karar: Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar: 19.06.2012-28328 Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
- Orijinal Tebliğ: Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ: 20.06.2012- 28329 Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Kararda 09.05.2014-28995 Resmi Gazete’de yapılan değişiklik ile (Madde 17 Öncelikli Yatırım Konuları (j) bendi) enerji verimliliği yatırımları kapsam içerisine girmiştir. Kararın uygulanmasına dair Tebliğde değişiklik ise (Madde 7 Teşvik belgesi müracaatının değerlendirilmesi, 6. Fıkra) 25.09.2014-29130 Resmi Gazete’de yapılmıştır. Enerji yoğunluğu hesabı, ekonomik parametrelerden etkileneneği için bu düzenlemenin belirsizliği yüksek olmuştur ve sektörden edinilen bilgi, bu teşviğe o dönemde başvuru olmadığı yönündedir.

- Kararda Değişiklik 2 – 05.10.2016- 29848 Resmi Gazete’de yapılan değişiklik ile ilgili kararın “Madde 17 Öncelikli Yatırım Konuları” (j) bendi aşağıdaki şekilde revize edilmiştir.

“EK-4’te yer alan "Teşvik Edilmeyecek Yatırımlar" hariç olmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının vereceği proje onayına istinaden, yıllık asgari 500 ton eşdeğer petrol (TEP) enerji tüketimi olan mevcut imalat sanayi tesislerinde gerçekleştirilecek, mevcut durumuna göre en az yüzde yirmi oranında enerji tasarrufu sağlayacak şekilde tasarlanan ve sağlanacak enerji tasarrufu ile yatırımın geri dönüş süresi 5 yıl ve daha az olan enerji verimliliği projesine yönelik yatırımlar”

- Tebliğde Değişiklik 2 – 26.7.2017- 30135 Resmi Gazete’de yapılan değişiklik ile son karar değişikliği sonrasında sürecin nasıl işleyeceği tarif edilmiştir. “Madde 7 Teşvik belgesi müracaatının değerlendirilmesi, 6. fıkra”

“Kararın 17nci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi kapsamında yer alan enerji verimliliğine yönelik projelerin değerlendirilmesinde aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Kararın 17nci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde belirtilen başvuru kriterlerini sağlayan yatırımcı, bu yatırım ile en az yüzde yirmi oranında enerji tasarrufu sağlayacağını ve azami 5 yıl içerisinde yatırımın geri döneceğini taahhüt ederek, yatırıma ilişkin makine ve teçhizat listeleri ile birlikte Bakanlığa müracaat eder.

b) Bakanlıkça yapılacak ön inceleme neticesinde uygun bulunan yatırımlar için enerji verimliliği kriterlerini karşılayıp karşılamadığı ve sunulan makine ve teçhizat listesinin amaca uygun olup olmadığına dair enerji verimliliği raporu, Bakanlık tarafından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından yazılı olarak temin edilir.

c) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, sunulan proje dosyası üzerinden yapacağı inceleme ve değerlendirme sonucu, uygun görülen makine ve teçhizat listesini de içerecek şekilde raporunu hazırlar ve bu rapor dikkate alınmak suretiyle Bakanlıkça teşvik belgesi düzenlenir.

ç) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı görüşünü oluştururken, gerekli gördüğü teknik içerikli ilave bilgi ve belgeleri yatırımcıdan doğrudan istemeye, gerekli görmesi halinde yatırım projelerinin hazırlanması ile ilgili formatları belirleyip internet sitesi üzerinden kılavuz olarak yayımlamaya, değerlendirme usul ve esaslarını ilan etmeye yetkilidir. Yatırımcı, bu kapsamdaki talepleri yerine getirmekle yükümlüdür.

d) 18/4/2007 tarihli ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamına giren işletmeler için ilgili mevzuat hükümlerini yerine getirmiş olmaları şartı aranır.

e) Yatırımın tamamlanmasını müteakip, söz konusu yatırımın belirlenen kriterleri sağlayıp sağlamadığı hususu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından talep edilen ve yatırımcı tarafından sunulan bilgi ve belgelere istinaden yapılacak hesaplama ve yerinde yapılacak fiziki inceleme neticesinde düzenlenecek gerçekleştirme raporu ile tespit edilir ve Bakanlığa bildirilir.”

Görüş ve Öneriler:

1. Uygulanacak teşvik sistemi ile ilgili usul ve esaslar halen belirli değildir. Başvuru formatı, hesaplama formatı, başvuru ve değerlendirme süreleri, uygunsuzlukların yönetimi, fiziki incelemenin detayları v.b. konular netleşmediği müddetçe bu konuda başvuru olamayacaktır.
2. Mevcutta bulunan VAP teşviklerinde herhangi bir minimum tasarruf yüzdesi bulunmamaktadır. Bu kapsamda %20 minimum tasarruf oranının düşürülmesi önerilmektedir.
3. Özellikle proses bazlı iyileştirmeler ile hem enerji hem de üretkenlik verimliliği sağlanabilmektedir. Proses bazlı iyileştirmelerde enerji tüketiminde %20 v.b. bir tasarrufu sağlamak zor iken, prosesin çıktısı bazında bu veya benzeri bir hedefi yakalamak daha kolaydır. Dolayısı ile bahsi geçen enerji tasarrufu dikkate alınırken başvuruyu yapan işletmenin talebine göre hem saf %20 v.b. bir tasarruf, hem de proses verimliliği bazında bir tasarruf kabul edilmelidir. İşletme bir aydınlatma projesinde %20 saf tasarruf üzerinden değerlendirilmek istiyorsa verimsiz tip aydınlatmadan verimli tip aydınlatmaya geçtiğinde sağlayacağı yüzde tasarruf dikkate alınırken, bir petrol rafinerisinin çıktısı fuel-oil olan bir proste ürettiği fuel-oil başına yüzdesel enerji iyileşmesi üzerinden değerlendirilmesi sağlanmalıdır. Öte yandan, çimento (ve hatta demir çelik) sektöründe kullanılan enerjinin büyük bir kısmı ısı enerjisidir ve kalori bazında yapılacak tasarrufların ekonomiye daha çok katkısı olacaktır. Ayrıca çimento sektöründe elektrik enerjisi yanında ısı enerjisi tasarrufu sağlayacak birçok proje vardır. Bu nedenle, teşvik mekanizmasının daha etkin çalışması ve uygulanması için elektrik enerjisi tasarruf projelerinin yanında ısı tasarruf projelerinin de VAP kapsamına elektrik projeleri ile eşdeğer katkı almasını sağlamak ciddi önem arz etmektedir. Bu durum, teşvik projelerine katılımı büyük oranda artıracaktır.